

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s poštnim na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemačijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hoče sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravišтво „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odgovorov. — Delavniki „Katoškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravišтво Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petstote za enkrat 15 vin, za dvakrat 25 vin, za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Nezaprite reklamacije se poštnine prost.

Savinjska dolina.

Savinjska dolina stoji v znamenju izredno vročega volilnega boja. Kratkovidni ljudje mislijo, da se gre za osebe, ali Povalej ali Roblek. Toda v istini se bje boj med Kmečko zvezo in med liberalno stranko.

Na eni strani stoji Kmečka zveza s svojimi poštenimi političnimi načeli: polna navdušenja za ugodno rešitev kmečkega vprašanja, odkritosrčna braniteljica verskih nauk in verske vzgoje ter poštena zagovornica naše slovenske narodnosti.

Na drugi strani pa se ponuja Narodna stranka: od celjskih mladih doktorjev ustanovljeno zatočišče štajerskih liberalcev, prijateljica socialdemokracije, v najboljšem razmerju do Stajerčijancev, zastopnica meščanstva, ljuta nasprotnica naše duhovščine, nezanesljiva in neodkritosrčna napram verskim vprašanjem sedanjega časa, v vsem svojem nastopu lažnjiva in surova. . .

Kam se naj obrne Savinjska dolina? Komu naj da svoje glasove? Ali kandidatu Kmečke zveze ali onemu Narodne stranke.

Narodna stranka je pregovorila žalskega tržana g. Robleka, da je prevzel za njo kandidaturo. Liberalcem je bore malo do Robleka, njim je le do tega, da zmaga kandidat njihove stranke. Gotovo je in to se je na shodu v St. Pavlu zadnjo nedeljo tudi javno pribilo, da bo Roblek kmalu odstopil, ako bo izvoljen, in da potem stopi na njegovo mesto sladkomili Fridrih. Prečitajte poročilo iz St. Pavla. Za sedaj jim je upliv Roblekov v Savinjski dolini dobro došel, da spravijo svojo stranko na konja, potem pa dobi Roblek sunek, in Fridrih pride na stolec.

Ali Roblek ve, da je le slepo orožje v rokah liberalne stranke? Na to ne moremo z gotovostjo odgovoriti! Toda na vsak način je čudno, da je le do žalskem shodu g. Roblek napovedal, da kmalu odstopi. Torej si da radovoljno dati sunek? Potemtakem g. Roblek res hoče samo pomagati liberalni stranki na konja in Fridrihu na stolec? Čudno je tudi, da Roblek, ako res ni strasten liberalce, pusti na vsakem shodu Kmečke zveze divjati surovo tolpo pijane lakinaže. Ali je poštenemu človeku treba takih orožij? Vse to razumemo le tedaj, če verjamemo, kar se nam vedno zatrjuje: Roblek se res kaže na zunaj katoliškega, v svojem sreju pa je liberalce in politično popolnoma v liberalnem duhu vzgojen.

Kandidat Slovenske kmečke zveze je dr. Povalej. Mlad, nadarjen mož, domačin volilnega okraja, dober govornik in dobro podkovan vseh političnih in gospodarskih vprašanjih — toda zasledovan od laži in sovražstva vseh, ki so napojeni z liberalnim mlekom. Nihče ne upa trditi, da bi dr. Povalej ne nadkriloval Robleka v svojih zmožnostih, da bi ne bil v vsakem oziru sposobnejši. Toda dr. Povalej je kandidat Slovenske kmečke zveze, ki je katoliška, ki je narodna, ki je kmečka, in od tod ves gnjev in srd proti dr. Povaleju.

Liberalci že triumfirajo in pravijo: Naša liberalna stranka bo zmaga, ker je gospodarski upliv Roblekov velikanski! Toda s tem le hočejo preslepiti javnost. Kandidat kmečke zveze še ima dosedaj edini opravičeno upanje do zmage. In prepričani smo, da bo inteligentno savinjsko ljudstvo vedno bolj spoznalo, da ga hočejo liberalci spraviti z Roblekom le v svoj liberalni tabor, njih blagor in korist, pa jim je deveta briga.

Na dan volitve bo Savinjska dolina po svoji ogromni večini stala v taboru Slovenske kmečke zveze.

Povalejeva zmaga v Novi cerkvi.

Slovensko kmečko ljudstvo iz Novocerkve, Dobrne, Vojnika, Frankolovega in Smartna je na shodu v Novicerkvi dne 14. aprila slovesno izrazilo svoje mnenje in svojo voljo. „Za Kmečko zvezo in za njenega kandidata Povaleja“, tako se glasi ta volja. Z velikanskim navdušenjem je odobral narodni program svojega kandidata in do nebes se je razlegal klic: „Živijo Kmečka zveza, živijo Povalej!“

Bili so slovesni trenutki, ko je okrog 350 slovenskih in v boju za vsakdanji kruh vtrjenih mož tako glasno izražalo svoje prepričanje. Navzoči Narodovci in nemškutarski Stajerčijanci so lahko poznali, da je ta okraj slovenska zemlja, kjer prebiva rod, vdan veri svojih očetov in jeziku svojih mater. In ko se je slišal prvi ugovor, zagrmelo je iz stoterih grl: „Proč z njimi! Proč z liberalci!“ in vihar nevolje je šel skozi zborovanje. Obledeli so nasprotniki, zakaj tako glasnega in razločnega odgovora niso pričakovali. Zopet se je pokazalo, kako pogumno zna braniti slovensko ljudstvo svoje stare svetinje: vero in narodnost. Proti taki ljudski volji ne pomaga celjska in žalska godba na piščale ničesar. Slovensko verno ljudstvo ni vneto za razgrajanje in piskanje, pač pa je za resno delo. Nasprotnikom njegovim bi se lahko odprle oči, da bi videli, kako lahko mišljeno in sramotno je nočetje, če se skuša zatreti v dobrem slovenskem ljudstvu čut vere in s tem tudi čut narodnosti. In da se to hoče, kaže javno gonja proti narodno delujočim duhovnikom. V tej gonji nosi zvonec ptujski „Stajere“ in „Narodni List“ pridno pobira za njim svoje korake. Najporej se obrekujejo in opravljajo duhovniki in katoliško misleči ljudje posvetnega stanu, s tem se spodkapa spoštovanje do katoliške cerkve in vere, in če je človek enkrat nezvest v eni reči, postane nezvest tudi v drugi. In Narodovci se hvalijo s tem, da so pridobili nekaj Stajerčijancev. Edino s tem, da jih ščuvajo zoper duhovnike in s tem posredno zoper cerkev in vero. Da bi pa v narodnem oziru spreobrili kakega Stajerčijanca, ne verujemo brez dokazov. In naj se „Narodni List“ še tako glasno brani zveze s Stajerčijanci, shod v Novicerkvi je vsemu svetu jasno pokazal, da ta zveza obstoji, če tudi ni morebiti sklenjena s podpisni in pečati. Kdo je bil v družbi Fridrihovi, Prekoršekovi in Žižekovi? Stajerčijanci iz Vojnika, Novocerkve, Dobrne in Smartna. To je pribito in tega ne spravi s sveta „Narodni List“, če tudi porabi celo morje črnila. Vsakokrat, kadar bo hotel utajiti srčno ljubezen med Stajerčev in Narodno stranko, poklicali mu bomo v spomin shod v Novicerkvi in nad 300 mož bo glasno pričelo proti „Narod. Listu“. Ta madež pa ostane Narodovcem do smrti! Spominjajo se naj, kaj je delal „Stajere“ z narodnimi odvetniki in duhovniki! Sedaj pušča odvetnike pri miru. Ze ve zakaj! Če se gre zoper vero, združujejo se v ljubezni najhujši nasprotniki. Proti Kristusu sta se združila Pilat in Herod, ki sta si bila poprej sovražnika. In kakor je bilo nekdanj, tako je sedaj.

Pa vrnimo se k shodu, ki se je moral vršiti na prostem, ker je bila zborovalna sobana že pred začetkom natičeno polna in je več kot polovica ljudi morala ostati zunaj. Predsedoval je shodu novocerkovski župan Pintar. Opozoril je zborovalce na par. 15 novega zakona za varstvo volilne in zborovalne prostosti in izrazil upanje, da se shod vrši mirno in dostojno. Na to predstavi kandidata Kmečke zveze g. dr. Povaleja, veleposestnika v St. Juriju ob južni železnici in finančnega komisarja v Mariboru in mu podeli besedo. V navdušenem in prepričevalnem govoru je gospod kandidat razpravljal o programu Kmečke zveze, ki je tudi njegov program, in poljudno razložil navzočim, kako se hočejo kmečki poslanci v prvi vrsti potegovati za korist kmečkega stanu: olajšati kmetom težko breme dolgov; podražiti zavarovanje proti ognju in nevarnostim; odpraviti zemljiški davek; upeljati stopnjevalni-dohodninski davek, ki bi zadel kapitaliste; olajšati pristojbine; naložiti državi tudi skrb za ljudske šole in s tem olajšati občine, državi pa pridobiti nove vire dohodkov z novimi monopoli oziroma podražavljenju železnice, premogokopov; upeljati zavarovanje za bolezen in starost pri kmečkih poslih in delavcih; poboljšati lovsko postavo; poboljšati nagodbo z Ogrsko na korist Avstrije in kmečkega stanu, to so le na kratko omenjene glavne misli poljudnega govora. Pri vsaki točki so volilci živahno pritrjevali svojemu kandidatu. Videli so, da v resnici razpravlja kmečki program.

Do sedaj so se nasprotniki zadržali mirno; ko je pa g. kandidat začel govoriti tudi o verskih načelih Kmečke zveze in pobijati nasprotne nazore, začeli so ugovarjati. Prijatelji Kmečke zveze so spremljali vsak stavek z burnimi živijo-klici in s ploskanjem, nasprotnikom pa so grmeli na ušesa klic: „Proč z njimi! Kaj bodo motili!“

Istotako so bile z viharim pritrjevanjem pozdravljene točke o verskem in narodnem značaju šole in nerazdružljivosti krščanskega zakona. „Tukaj ne trpimo nobene spremembe!“ zaklical je govornik in pritrjevanja in živijo-klicev ni bilo ne konca ne kraja. Nasprotniki so videli, da tukaj niso tla za njihovo „delo“ in so zopet umolkli.

Proti koncu se omenja g. kandidat, da naj volilci sodijo svoje poslance po njih delu in videli bodo, da bodo poslanci Kmečke zveze vedno na svojem mestu, da uresničijo program Kmečke zveze! Končal je z opominom, naj se volilci povsod odklenijo Kmečke zveze, katera je rodila misel skupnosti kmeta, da se branijo kmečke koristi! Gromoviti „Živijo Povalej! živijo Kmečka zveza!“ so pretresali ozračje po končanem govoru g. kandidata.

Ko je predsednik zagotovil g. kandidata, da hočejo volilci z ozirom na ta program podpirati njegovo kandidaturo in ga voliti, vsi so se enkrat g. kandidat in med živahnim odobravanjem izjavili, da obljublja sveto v svojem in v imenu vseh kmečkih kandidatov, da hočejo delati v prvi vrsti za kmeta, da se kmetu pomaga.

Na to dobi besedo g. kanonik dr. Gregorec. (O tem zanimivem govoru poročamo zaradi pomanjkanja prostora prihodnjič. Opomba uredn.)

Med govorom g. kanonika se je prigodilo nekaj, kar se je zdelo nerazumljivo vsem slovenskim volilem. V sredi govora so — menda v dokaz politične zrelosti — zahtevali besedo Narodovci, in ravno pri važni točki o nadsodišču v Ljubljani, ki ga naj slovenski poslanci zahtevajo, zagnali so nasprotniki hrup. Sedaj pa je bila tudi potrpežljivost prijateljev Kmečke zveze pri kraju. Nastal je pravi vihar in klici: Proč z njimi! Živijo Povalej! Živijo Kmečka zveza! Proč z liberalci! Pojdite na svoje shode! so se burno ponavljali celih pet minut. Ko je bil Prekoršek poklican k redu, zagrmelo je vnovič: Proč z njimi! Proč z liberalci!

In sedaj se je ločilo 15—20 Narodovcev in pa Stajerčijancev pod vodstvom Fridrihovi in Prekoršekovi in podali so se kakih 30 korakov proč in hoteli napraviti protipostavno in proti dovoljenju gospodarja nek „shod.“ Zborovalci Kmečke zveze so jim klicali: Srečen pot! Zdaj se je pokazala večina! Narodovcem se je pridružil še pet šolarjev iz vasi. Prvega „govornika“ je gospodar pregnal. Ni se mu pa menda zdelo vredno, da bi se ruval z Narodovci in Stajerčijanci, ker se sliši, da sta „govorila“ tudi Prekoršek in Fridrih.

Med tem se je shod Kmečke zveze mirno nadaljeval. G. kanonik Gregorec toplo priporoča kandidaturu Povalejevo, čemur so navzoči živahno pritrjevali. K besedi se oglasi za tem posestnik Mat. Pušnik iz Gorice. Značilno za „neodvisne in napredne kmete“ je to, da Prekoršekovi in Fridrihovi pristaši ravno kmeta niso hoteli poslušati, pač pa visokošolca Prekoršeka in gospoda Fridricha. (Dalšo vsebino Pušnikovega govora priobčimo tudi prihodnjič. Op. uredn.) Govor priprostega kmeta je bil sprejet z velikim odobravanjem.

Na to je še govoril g. kaplan Kovačič, ki je vspodbujal navzoče, naj pristopajo pridno h Kmečki zvezi, naj se zanimajo za volitve in volijo kandidate Kmečke zveze, da dobijo postavodajo v svoje roke. Tudi te besede so zborovalci navdušeno sprejeli. Predsednik se vpraša, če želi kdo besede, a ker se nikdo ne oglasi, zaključil med živijo-klici zborovalcev na g. kandidata shod!

Tudi nasprotniki so se stali skupaj. Ravno je hotel še nekdo nekaj „neodvisnega“ ziniti, a pristaši Kmečke zveze so zabranili z glasnimi klici nadaljno „napredno“ govorjenje. „Ne bodete govorili! Nimate postavnega shoda! Proč z liberalci! Živijo Povalej! Živijo Kmečka zveza!“ se je hrupno ponavljalo skoraj četrt ure. Nazadnje so Fridrih, Prekoršek in Žižek med bučnim smehom žalostno odkorakali, videč, da ničesar ne opravijo. Za njimi je šla pešica „neodvisnih“ in „naprednih“ klaverno na vse štiri vetrove. Pristaši Kmečke zveze so pa navdušeni in veseli zapustili shod, prepričani o zmagi kmečke misli in s sklepom, pomagati na dan 14. majnika kandidatu Kmečke zveze do zmage!